

**Секція І.**  
**ПИТАННЯ РЕЛІГІЇ ТА МЕДИЦИНИ У ЖИТТІ І ТВОРЧОСТІ**  
**СВЯТИТЕЛЯ ЛУКИ (В. Ф. ВОЙНО-ЯСЕНЕЦЬКОГО)**

**Крицький О. В., Сухова Н. М.,**  
НМУ імені О. О. Богомольця,  
Національний авіаційний університет  
*gelovk@gmail.com, n.s.nikas@meta.ua*

**ШЛЯХ ДО СВОБОДИ В ДУСІ СВЯТИТЕЛЯ ЛУКИ ТА РЕАЛІЇ УКРАЇНИ**  
**XXI СТОЛІТТЯ**

Історія релігійного філософа і богослова В. Войно-Ясинецького, якого УПЦ у 1995 році зарахувала до лику святих зі званням святиителя, сповнена контрастних і драматичних поворотів долі. Мріючи стати художником - став геніальним лікарем, перетворивши хірургію на мистецтво. Будучи виходцем з католицької сім'ї – став православним ієрархом. До тепер ми сприймаємо В. Войно-Ясинецького як великого лікаря і великого святиителя, в якого спасіння людини було найважливішою метою життя. Ніяк не можна розділяти геніальність досягнень цієї людини як в медицині, так і в релігії. Поєднання науки і релігії, віри і знання було нероздільним цілісним шляхом і способом життя. В. Войно-Ясинецького поєднанні віри зі знанням. За свою безбоязну віру та кристалеву чесність святиитель Лука зазнав політичних репресій, провівши в таборах та засланнях більше десяти років. Все його подальше життя було сповнене випробуваннями на духовну зрілість та моральну міць. Про таких людей Н. Велемірович (Сербський) говорив: “Який дух в людині, такими будуть рухи душі й тіла” [1]. Знаходячись в неймовірно жорстоких умовах сталінських репресій, В. Войно-Ясинецький обирає шлях служіння Всевишньому і людям, які потребують його допомоги не тільки тілесно, а й духовно. Так своїм вибором святиитель показує шлях подолання перешкод в ті часи, коли людську гідність та свободу намагаються всіляко принизити чи зламати. Адаже вибір бути свобідною чи залежною від обставин свого часу, від ілюзорного благополуччя, завжди лишається за людиною.

Адекватно сприйнявши виклики часу, прийнявши реальність такою, якою вона є – проявило В. Войно-Ясинецького як людину неабиякої моральної мужності з попереднім самовизначенням та самообмеженням прерференцій і можливостей заради чіткої позиції в його житті. В своїх лекціях з етики, відомий український філософ В. Малахов зазначає, що “людина, що перебуває в полоні ілюзій, не знає справжнього стану речей, з якими має справу, або не здатна дивитися правді у вічі, – не може вважатися вільною. Звужуючи значення відомого євангельського вислову “пізнайте правду, – а правда вас вільними зробить!” (Ів. 8,32) до елементарної гносеологічної площини, маємо визнати, що тільки істина, хоч якою гіркою вона часом була, відкриє перед людиною перспективу свободи” [2, с. 260]. Багато з людей переконані, що чим більше в людини сили, статків, влади та інших ресурсів, тим більше людина вільна від будь-якого примусу, будь-якого неприємного повороту долі. Але ж залежною може стати людина яка пристрасно відноситься до будь-чого чи будь-кого. На противагу цьому згадується позиція відомого

англійського філософа Ф. Бекона, який вважав, що володарюючи над іншими людьми, людина втрачає свою власну свободу. Виходячи з двоїстості людини як мешканця світу природи та світу свободи – витікає її глибинна парадоксальність та трагізм. Людина на перетині двох світів: духовного і матеріального, земного і божественного. Саме тому людина має величезний потенціал і можливості для зростання та вдосконалення, але разом з тим ризикує втратити себе, ставши річчю серед речей.

Спостерігаючи життя святителя Луки, ми бачимо приклад людини вільної в душі, коли особистість використовує своє право діяти відповідно власним поглядам і переконанням, беручи відповідальність за свій вибір. При цьому відчувати свою причетність до долі свого народу та до невідворотного ходу подій. Кожна дія та вчинок святителя стала символом маніфестації власної позиції, здійснення високих моральних цінностей. Гідне проживання обраного шляху В. Войно-Ясинецьким було оцінено навіть тими людьми, які вороже ставилися до святителя, але все ж таки присудили йому Сталінську премію за досягнення в медицині.

В останні три роки людство зазнало кардинальних змін щодо свого існування, коли відбулося загострення різноманітних суперечних явищ (природних, техногенних катастроф) та конфліктів між народами, що різко змінює буття людей в природі та суспільстві. Отже, в епоху мультикультурного глобалізованого світу, коли передбачено безліч можливих сценаріїв розвитку людства, ми обрали найгірший з них і зіткнулися з такими проблемами, які можуть знищити людство в найближчі декілька років.

З 24 лютого 2022 року народу України довелося боронитися від вторгнення російських військових та відстоювати свої національні цінності, своє право бути вільними і незалежними в світі. Зіткнення двох протилежних систем з їх ціннісними установками та пріоритетами на сьогодні загострилася до межі, коли стоїть питання збереження чи втрати Україною своєї державності.

З огляду військових подій в останні місяці, коли українські військові проявили себе як носії духу свободолюбивого народу, лідери передових держав світу виказують свої сподівання на те, що Україна може стати новим духовним лідером у XXI ст. В такому випадку можливі позитивні зрушення серед інших народів різних держав, чого так бояться провладна верхівка в кожній корумпованій країні.

Побіжний огляд історії українського народу, дає нам можливість простежити тернистий шлях долання різноманітних перешкод, ситуації зради і занепаду, потрапляння під вплив інших держав. Образ майбутнього чомусь загальноприйнятим було вбачати як набір певних заходів. Вважаючи економіку пріоритетною галуззю держави, ми спостерігали розпродаж землі та державного майна, за якими стоїть продажність людських душ, що не встояли перед спокусами “ворога людства”. Систему освіти, науки і медицини перетворено на заклади надання послуг. Але ж освіта є “імунною системою” науки і, так само як гармонійна робота дванадцяти життєво важливих систем людського організму забезпечує здоровий і ресурсний образ життя людини, так і освіта забезпечує здоровий образ існування суспільства загалом. Новий світ спочатку вибудується в свідомості людини і якщо в реальному житті

трапляються якісь збої, то освіта на це повинна реагувати першою. До сих пір вона лишалася самою консервативною галуззю людського існування, а в інформаційну добу все змінилося. Спроби адаптувати молоде покоління до сучасних умов життя не увінчуються успіхом саме з-за того, що потрібно по новому підійти до виховання людини зберігаючи основні підходи збереження людяності, долучення до духовної спадщини свого народу і людства. Прикладом цього може бути діяльність окремих особистостей, які зберігають шлях до найкращого майбутнього через духовне зростання особистості. Адже принцип зростання духу окремої людини і духу народу відбувається через вирішення складних ситуацій, подолання перешкод і невпинне власне вдосконалення. Це показано нам через історії життєвих пошуків та звершень таких людей як В. Войно-Ясинецький, Н. Сербський, Г. Ургебадзе та ін., які прикладами свого життя продемонстрували силу волі до зростання в боротьбі та творчості за законами Всевишнього. Н. Сербський наводить чудовий приклад розуміння служіння найвищим цінностям. “Слуги приходять і вважають себе за господарів. Господар приходять – і стає слугою. Слуги що господарюють намагаються підкорити собі як можна більше людей та тварин, а господар, що слугує прагне послужити як можна більшій кількості людей та тварин” [3]. Тому йдучи шляхом духовного зростання, християнські подвижники обирали такий спосіб служіння ближнім, який забезпечував найбільш повну реалізацію обраного шляху. Не зважаючи на обставини, вони прийняли виклики свого часу і показали людству, що шлях свободи є шляхом подолання різноманітних випробувань аж до кінця свого життя. А зупинка на цьому шляху може обернутися падінням і навіть загибеллю, бо ворог ніколи не відчепиться від душі людини. Тому актуальною задачею сьогодення стає історичної відповідальності кожної людини і в цьому вбачається прояв зростання духовності не тільки окремої особистості, а й нації загалом.

### Література:

1. Велемірович Н. Царів завіт. – URL: <http://www.twirpx.com/file/1031195/>
2. Малахов В.А. Етика: курс лекцій. – К.: Либідь, 2002. – 384с.
3. Велімірович Н. (Святитель Сербський) Моління на озері. – URL: <https://lib.pravmir.ru/library/book/1749>

**Федоренко О.О., Батюк Л.В., Чуприна М.В.**

Харківський Національний медичний університет  
*oo.fedorenko@knmu.edu.ua, lvbatiuk.3m22@knmu.edu.ua,*  
*mvchupryna.3m22@knmu.edu.ua*

### **СВЯТИТЕЛЬ ЛУКА: ОБ'ЄДНАННЯ НАУКИ ТА РЕЛІГІЇ ЧЕРЕЗ ПАСТИРСЬКЕ СЛУЖІННЯ ТА МЕДИЧНУ ПРАКТИКУ**

Святитель Лука (В. Ф. Войно-Ясенецький) був наділений Богом багатьма здібностями та талантами. Він був відомим не лише як досвідчений хірург та видатний вчений, але й як видатний художник, глибокий мислитель та духовний письменник. Його спадщина складається з природничих,